

BRATRSTVĚ

EVANGELICKÝ ČASOPIS PRO MLÁDEŽ roč. 52/2011

AŽ USNU NAVŽDY JEDENKRÁT

PYŠNÝ A OBĚTAVÝ SLÁVA FESTIVALŮM QUATTRO FORMAGGI

Prodlužte si život; úvodník	Marie Medková	2
Blaze chudým v duchu; biblická úvaha	J. C. Klimeš	4
Až usnu navždy jedenkrát		
• Rozhovor s Pavlem Bedáněm	Šárka Schmarczová	5
• Pohřeb je setkání živých	Jaroslav Vítek	6
• Umírání aneb když kaplan nedělá nic	Vojtěch Hrouda	7
Sdružení evangelické mládeže; Je mi SEM k něčemu?	Jakub Martinů	10
Já & ty; komiks	Jana Turecká	11
Kyslík a továrna na...; zázraky za zraky	Martin Kučera	12
E–bulvy		17
Tanec spojují s Bohem; rozhovor s Lindou F. Saez	Šárka Schmarczová	18
Vydržet až do konce; duchovní povzbuzeníčka	Marie Medková	20
Quattro Formaggi; uchu pro potěchu	Kolja Ivaskiv	21
Vygoogli si to na biblenetu!; v síti	Petr Pospíšil	22
Old Memories; blogosphere	Jodi Lenz	23
Jarní Rozkvět už teď v zimě; recenze	Martin Kučera	24
Miluju vás; recenze	Olcha Richterová	25
Sláva festivalům	Ester Hubená	25
Všimli jsme si	Olcha Richterová	26
Informatorium evangelicorum		

Autor obálky: Daniela Toulová

Foto na str. 3: Moeen Ali

Foto na str. 4: Samuel Titěra

PRODLUŽTE SI ŽIVOT

Marie Medková

Tabu. Tak v současnosti vnímám umírání a smrt. Ne v církvích, ale ve společnosti. Pohřby, které odpovídají touze „rychle se TOHO zbavit“. Média ukazující mladé, zdravé a živoucí či domnělé sedmdesátníky, kteří vypadají na padesát. Kosmetický a farmaceutický průmysl. Prodlužte si život! A tak jako farářka odpovídám: Prožijte život!

Na srazu spolužáků mi řekl kamarád: „Chtěl bych udělat něco smysluplného. Chtěl bych, aby tu po mě něco zůstalo.“ „O čem to prosím vás mluvíte?“ zeptala se vedlesedící spolužačka. Bylo to příznačné.

Zatlačené vědomí smrti s sebou bere i otázku

po smyslu. Tváří v tvář smrti vystává několik otázek a jedna z nich je i : Jak žít? Jak naplnit ten čas?

Pokud se bojíme přijmout realitu smrti, bojíme se i otázky po smyslu. Je to potřeba?

Jsmo smrtelní. Naši blízcí jsou smrtelní. To bolí. Ale když si to připustíme, získáme. Získá naše duše i duch. Získají naše vztahy. Získá náš život.

V tomto čísle jsme pro vás připravili nesmělý vhled do tématu Umírání a smrti.

Přeji dobré čtení,

Marie Medková, farářka ČCE

HAMLET

Utichl hluk, když na scénu jsem vyšel.
Jenom rám dveří svírám v objetí,
v ohlasu zdaleka chci slyšet,
co stane se v mém století.

Tisíc kukátek se na mne zdáli
upírá jak oči zmnožené.
Abba, otče, tento hořký kalich
aspoň dnes odejmi ode mne.

Já ctím tvou vůli, dobře je mi známa,
tu roli hrát jsem ochoten.
Teď se však dává zcela jiné drama,
nenuť mě, protentokrát jen.

V promyšleném pořadí jdou dějství
a konec čeká všechny vespolek.
Jsem sám, vše tone v bahně farizejství.
Život – to není přejít přes pole.

Boris Pasternak (Básně Jurije Živaga)

BLAZE CHUDÝM V DUCHU

J. C. Klimeš

praxe – kde to chodí naopak, než jak slyšíme v blahoslavenstvích, kde tišší nedostávají nic /líná huba hotové neštěstí/, natož zemi za dědictví... Blahoslavenství jdou proti naší životní zkušenosti. Ale Ježíš nás učí, že ve skutečnosti je to jinak a že nakonec to jinak bude, protože poslední slovo bude mít Bůh. Nemáme se nechat určovat svými /špatnými/ zkušenostmi.

Blaze chudým v duchu, neboť jejich je království nebeské...

...tak jsme skončili a vypadalo to, jako by ti chudí v duchu byli ti hloupější, kterým přemýšlení moc nejde. Kdyby tomu tak bylo, asi by nás to překvapilo. Jenže smysl blahoslavenství překvapivý je – a navíc důležitý, protože tvoří vstupní bránu do celého horského kázání, které je srozumitelné jen tomu, kdo k blahoslavenstvím může říct své amen.

Blaze těm, resp. blahoslavení ti /kralicky/ – jak tomu rozumět? Jde o překlad řeckého makarioi, označení, které se původně užívalo o bozích nebo o už mrtvých lidech, tedy o těch, kterým už nic neblahého nehrozilo – ti jsou už v pohodě, za vodou, ti jsou makarioi. V bibli se tak vyjadřuje „ocenění, přitakání k lidskému chování, které vede k dobrým výsledkům“. Tyto výsledky ale ještě nemusí být vidět, nedá se s nimi automaticky počítat. Vzniká tak „dojem gratulace“ /která probíhá v přítomném čase/ k něčemu, co se plně teprve projeví /v budoucnu/ – např. gratulace rodičům při narození dítěte. Ježíš tak garantuje budoucí zdar i tomu, kdo teď svým správným jednáním prohrává. Nejedná se ale o útek do zásvětna – už **teď** blaze tomu... Ježíš není snílek, vychází z životní

nostmi. Máme se nechat určit Boží vůlí, která k nám v Ježíši přichází. Blahoslavenství jsou deklarací toho, co je důležité pro Boha. Už **teď** máme vědět, které hodnoty a postoje do Božího království patří, které mají **budoucnost**. A když podle nich zkusíme žít a jim věřit, tak máme vědět, že už **teď** je Bůh s námi. Proto ta gratulace – blaze vám, protože i když to tak nevypadá, i když jste třeba zoufalí, tak ta nová realita Božího království už přichází, ano, už je tady a vy se nebojte!

Proto blaze chudým v duchu, neboť jejich je království nebeské – zde nejde o ty slabší duchem. Třetí pád v řečtině /ptóchos to pneumati/ nám ukazuje, že jde o ty, kdo jsou chudí, dosl. žebráci ve svém duchu, ve svém vnitřním já, ti, kteří pochopili, že vysvobození, které Ježíš přináší, si nelze vynutit, že je to dar, který nemůžeme vlastnit. Jsou to zkroušení srdcem, pokorní /Iz 61,1/. „Tak jaký jsem ač nemám nic...“ EZ 504. Všechno je jinak, království nebeské/Boží bude náležet těm, kteří v tomto světě nic nemají ani duchovně /třeba ani jistotu spasení/. Ne těm, kdo si myslí, že na ně mají nárok, ale těm, kdo si s tím ani netroufají počítat. „Já ztracený a chudý, tě hledám na písku a nevím jak a kudy jít k tvému skalisku...“ EZ 508 ■

ODPOČÍVEJ V POKOJI

rozhovor s Pavlem Bedáněm

Pavel Bedáň je jednatel Moravské pohřební služby a krematoria v Šumperku.

Rozhovor na téma pohřbívání s ním vedla Šárka Schmarczová.

Zajímalo by mě, co vás k tomuto povolání přivedlo?

Doporučení známého, který mne v době, kdy jsem ukončil jednu profesní etapu svého života, k myšlence ucházet se o práci v tomto oboru přivedl.

Jak dlouho pracujete v pohřebnictví a jaké změny pozorujete za tuto dobu?

V tomto oboru pracuji od roku 2004. Jediná změna, kterou bych zmínil je zvyšující se tendence provádění pohřbů žehem na úkor pohřbů do země. Změny by samozřejmě zasloužila i legislativa v pohřebnictví, avšak v tomto směru jsem skeptický.

Existuje ve vaší profesi konkurenční boj a jak se projevuje?

Existuje a je velmi tvrdý. Někdy je až zarážející, jaké prostředky se v konkurenčním boji používají (pomluvy, smyšlená udání, verbální útoky). Nejhorší jsou vztahy mezi pohřebními službami, které spolu „sousedí“ a dělí se tak o pohřební trh v daném místě či regionu. Kupodivu moje osobní zkušenost v tomto směru není nijak výrazná, což mne těší.

Kolik lidí pohřbíváte bez obřadu, kolik má obřad v krematoriu a kolik v kostele?

Pouhým odhadem – bez obřadu je pohřbeno cca 20 % zesnulých, v kostele má obřad cca 20 % a zbylých 60 % rozloučení se koná v kre-

matoriu či jiné civilní obřadní síni.

Jak je to s cenou? Je dražší obřad v kostele nebo v krematoriu?

Rozdíl mezi cenou rozloučení v kostele či v krematoriu nemusí být markantní. Nelze však jednoduše vyjádřit, protože při rozloučení v kostele rodina hradí příspěvek na farnost, jehož výše nám není známa (může být v rozsahu od 500 Kč do mnoha tisíc). Cenový rozdíl je naopak výrazný při pohřbu žehem oproti pohřbu uložením do hrobu či hrobky. Pohřeb do hrobu či hrobky je dražší. Největší cenové rozdíly jsou však v jednotlivých regionech, kdy například základní ekonomický pohřeb žehem bez obřadu lze u naší pohřební služby pořídit již za 6 tis. Kč, přičemž v Praze rodina za totožnou službu zaplatí dvojnásobek. Takovéto výrazné rozdíly lze přitom najít i v rámci například jednoho kraje či okresu a s náročností pohřbu se ještě zvyšují. Za zmínku jistě stojí i jeden konkrétní případ úmrtí v zahraničí (ve Velké Británii), kdy pohřební služba hl. města Prahy požadovala cca 160 tis. Kč. My jsme pak totožnou službu provedli o 100 tisíc Kč levněji. Rozdíly mohou být obrovské.

Stane se, že i nevěřící lidé chtějí pohřeb v kostele? Je možné, že lidé v zářutku a v setkání se smrtí začnou hledat Boha?

Ano. Člověk, jehož potká osobní tragédie, často upíná své myšlenky a prosby k Bohu, aniž by sám byl praktikujícím křesťanem.

Dokážete poradit člověku, který přijde, že by chtěl pohřbít příbuzného v kostele, ale sám do žádného nechodí?

Přístup ke každému zákazníkovi je naprosto individuální, resp. by takový měl být. Velmi mne mrzí, že tato profese byla po několik desetiletí (zejména za socialismu) totálně degradována a pracovníci pohřebnictví se tak *pokračování na straně 9*

Na pohřbu bývá řeč o tom, kdo zemřel. Odešel nám. Na pohřbu se mluví o něm, ale je to řeč pro lidi, kteří zůstali naživu. Pohřeb je setkání živých a je pro ně, není to pocta čísi smrti. Je to ovšem pro lidi, o něž smrt buď zavadila velmi zblízka, nebo se jich dotkla jen jakoby zprostředkovaně, ale z myslí jí v těch hodinách nevytěsní.

Farář – blízký a cizí

Ještě se často děje to, že lidé, kteří byli zesnulému blízcí, chtějí, aby na jeho pohřbu promluvil „jeho“ nebo „jejích“ kazatel, farář místního evangelického sboru. Příčiny bývají značně rozrůzněné. A důsledkem je, že jak na venkově, takve městě jsem pohřbíval mnohem víc lidí, které jsem předtím znal jenom velice málo nebo vůbec, nežli těch, které jsem znal dobře. Byť – příznávám – pohřbívat známého člověka bývalo vždycky mnohem těžší, než pohřbívat někoho zcela neznámého. Bylo by zpozdlil představovat si, že zármutek se kazatele nedotkne, anebo naopak, že mu pomůže lépe „pohřbívat“. Věřte, že je to jinak!

Moudrý a vzácný učitel a přítel kdysi poznamenal: ať prý už byl zesnulý kazatel znám nebo ne, kazatel na pohřbu vposledu bývá ze všech zúčastněných nejvíce cizí; nepatřívá do rodiny, ani do okruhu blízkých přátel, sousedů a sousedek, spolupracovníků a spolupracovnic, spolužáků, věřitelů ...

Očekávání

Rozdílnost očekávání účastníků pohřbů je mimořádně veliká, kdybych se nebál floskulí, napsal bych: propastná. A přesto všichni tam aspoň chvíli mají za to, že je třeba, aby teď někdo něco řekl. V tomto případě ať tedy něco řekne evangelický kazatel. Má se za to, že zná jakési věty a výroky, které vyznívají ve prospěch zesnulého/zesnulé; a když je řečne, bude to užitečné pro všechny zúčastněné.

Dovolte mi, abych takové očekávání pokládal za oprávněné. I když tvrdím rovnou, že to, co se má vyslovit, nejsou ani zařikávací pomáhající zesnulému v záhrobí, ani věty, kterými

se otupuje zármutek a zamluví tíseň z lidské smrtelnosti – je to zpráva o důvěře a naději.

Biblické výpovědi rozumí smrtelnosti

Chybí mi výstižný přívlastek, kterým bych dal najevo, jak skvělou pomoc v tom představuje možnost pokládaná v církvi často za úplně samozřejmou, tudíž nevyžadující zvláštní zmínky: modlitba a biblická zvěst. Jsou to konkrétní biblické výpovědi, které rozumějí situaci člověka, již nazýváme smrtelnost – a to proto, že vědí o naději opírající se o Kristovo vzkříšení. Je pro nás, kdo máme smrt před sebou – a ty, kdo nám odešli, s takovou nadějí propouštíme. A je možné to říci, i když se člověku třeba docela dost chvěje hlas.

Opravázím se teď veřejného doznání: Vedl jsem tolik pohřebních shromáždění, že se je nepokouším počítat, a přece jsem se tuto jednu konkrétní součást kazatelské služby ještě stále naučil konat s nadhledem či uspokojením. Stále to neumím, je to pro mě moc těžké, stýskám si a těžce chybuj, ani jednou jsem nebyl s takovým pohřbem spokojen. Není to dobrý pocit, příznávám to nerad a nikomu nic podobného nepřeju. Ale utěšuje mě, že smrt jednou nebude, a tak by mi patřičná dovednost v „konání pohřbů“ nakonec stejně nebyla k ničemu. Už aby to tu bylo.

Autor je farářem Českobratrské církve evangelické v Brně. ■

UMÍRÁNÍ ANEB KDYŽ KAPLAN NEDĚLÁ NIC Vojtěch Hrouda

Umírání má mnoho podob, ale smrt je stále tatáž. Někdy je to jako když zhasne svíčka, najednou. Všichni znáte obvyklé příčiny náhlých úmrtí. Když člověk zemře takto, je to šok pro jeho blízké. Nemají možnost se s ním rozloučit, bojovat o život. Absolutní bezmoc, často spojená se silnými pocity viny. **Nemocniční kaplan** může nabídnout pomoc pozůstalým.

Jindy se umírání podobá spíše dohasínajícímu ohni. Jde to postupně, **někdy rychle**, nezářící vlekle a úmorně. Je třeba počítat se zvraty v léčbě. **Chválabohu, často se podaří život zachránit, vlastně vzkřísit.** No, jako oheň!

Když ten oheň hoří krátce, pár měsíců nebo let, je to zlé. Nevím, jestli je něco horšího než umírání a smrt dítěte! Jiné to je, když oheň hoří čtyřicet let, když plápolá, sálá energii, prostě když je člověk na vrcholu sil... a nečekaně přijde nemoc, která není slučitelná se životem. Pak je těžké nebrat blížící se konec jako příkoří, zradu a nespravedlnost. A docela jiné to bývá, když oheň hoří dlouho nebo velmi dlouho. Řeřavé uhlíky se dají ještě rozfoukávat, ale mnohdy už není, co by hořelo. Lidé ve vysokém věku často smrt toužebně vyhlížejí a prosí Pána-boha, aby si je vzal k sobě. Někdy o tom mluví s pozoruhodným humorem, nadhledem a elegancí! **Umírání má mnoho podob, jako život sám. Vlastně, vždyť umírání je taky život, i když na hraně!**

V České republice umírá ročně více než 100 000 lidí. Většina z nich zemře v nemocnici nebo v léčebně dlouhodobě nemocných. Co vlastně kaplan „může“, když přijde k lůžku, na kterém umírá člověk? Zásadně nemůže změnit nic, vždyť **onen** člověk přeci zemře tak jako tak. Dokonce nemůže změnit ani způsob, jakým je o toho člověka pečováno. Umíte si představit, že by kaplan v nemocničním pokoji zpřevracel stolky a vyhnal nezám, rutinu nebo bezradnost pečujících?

cích? Pokud by na ně ovšem narazil, protože v mnoha případech vidí zájem, profesionalitu a lidskost. **Ano, mluví o českých nemocnicích a léčebnách!**

Tak co tedy kaplan v takové chvíli „**může**“? Myslím si, že viditelně a slyšitelně skoro nic. Sednout si k lůžku, sklonit hlavu, říci pár slov, na která nedostane odpověď, možná otřít pot nebo nabídnout svoji ruku k držení. Nemá smysl, aby pobíhal po pokoji, otevíral nebo zavíral okno, aby to umírání organizoval.

To hlavní, co kaplan může, není vůbec vidět a vlastně ani slyšet! Každý člověk, i ten na lůžku, má hloubku, ducha. Ale Duch je i okolo. Před smrtí se s tím duchem něco děje. Je něco jako spiritualita konce života. Tady kaplan nemusí mluvit, nemusí nic komentovat. Měl by si osvojit takový ukázněný minimalismus, kdy nejvíce je nejméně. Kdy nejvíce je možná to, co vůbec není! Spočínutí jako nepřítomnost pohybu. Naplnění jako nepřítomnost prázdnoty. Usmíření jako nepřítomnost sobeckosti. Pokoj jako nepřítomnost strachu.

Priměřeně je proměnit mlčení v ticho, v důstojnost a pietu. Kaplan může přiznat té rozpačitosti a smutku jakousi kvalitu. Uklidnit zneklidněné, vždyť bezmoc může být žádoucí a cenná. Udržet tu tichost umírání, byť třeba přerušovanou zvuky, které umírající lidé vydávají. Tichá píseň nevadí. Kaplan se může v duchu modlit. Může rozjímat, kontempletovat. Může si uvědomovat hodnotu člověka, kterého má před sebou. S respektem k tajemství a intimitě jeho života, s nadějí věčnosti, po farářsku. Kaplan může s umírajícím neviditelně být, v tom je jeho služba důležitá!

Je toho mnoho, co s umíráním souvisí, ale o většině z toho nevíme.

Vojtěch Hrouda, kaplan v nemocnici v Novém Městě na Moravě ■

BOJÍTE SE SMRTÍ? (A PROČ?)

PhD. Grace Davie
profesorka sociologie
a filosofie

Tony Walter (britský autor) sleduje vývoj vztahu ke smrti v různých historických obdobích. V předmoderních dobách měla rozhodující autoritu církev. Tato autorita se v moderních společnostech přesunula na medicínu nebo vědu. V pozdně moderní společnosti je jedinou rozhodující autoritou lidské já: každý z nás si musí sám rozhodnout, jak chce zemřít. To je ovšem velmi osamělý (a děsivý) stav.

David Navara,
nejlepší český šachista

Pan Karel Poláček údajně v předvečer druhé světové války řekl, že se nebojí smrti, ale umírání. Do značné míry s ním souhlasím. Já se ale také bojím, co se mnou bude po smrti. Snažím se své spáse napomoci, ale můj život přesto má k dokonalosti daleko. Takže mi nezbývá než věřit v Boží milost.

Mírek Dušín,
vedoucí Rychlých Šípů

Víte, když si vzpomenu, jak jsme objevili na půdě kostru Maxmiliána Drápa s jeho velkou sbírkou známek, došlo mi, že člověku po smrti ty shromážděné známky budou k ničemu. Když jsem to chlapcům vysvětlil, Rychloňka pak přestal sbírat známky. Dodnes nevím proč. Ne, já se smrti nebojím.

Marek Vácha, římskokatolický kněz
přírodovědec, spisovatel

Doufám, že ne. Již jsme se jednou na Antarktidě lehce pozdravili a tak snad aspoň částečně člověk ví, do čeho jde. Leon Kass říká hezky, že smrt je to, co dává životu smysl. To jen nesmrtelní řečtí bohové si mohli dovolit marnit čas – skutečný život se odehrával dole na zemi, neboť smrtelníci věděli, že jejich čas je vymezen. Bojím se spíš, že nenaplním život!

Petr Šilar, senátor

Ano, ale spíše se obávám trápení před smrtí v případě nemoci nebo bolesti. Mnoho lidí netrápí, že jsme nebyli, ale že nebudeme. To je proto, že sebe sama dáváme do středu zájmu a všech životních potřeb. Víra by nám měla pomáhat dávat dopředu Boha a své bližní ...

Linda Fernandez Saez
tanečnice, choreografka

Ne, nebojím. A proč se nebojím? Protože Bůh je v mém životě a já se nedívám na smrt nijak tragicky, jako „smrt a konec“, protože věřím v to, co nám Pán zaslíbil a řekl. A těším se za ním, až bude čas jít - tak šup a jsme tam. Jenom bych mu chtěla přinést všechny ty dárky a ovoce, které by chtěl, abych přinesla v tom košíku, aby prostě měl radost. To je celé s tou mojí smrtí.

Ano, samozřejmě bojím se smrti. Zvláště předčasné. Chtěl bych na tomto světě ještě mnoho vykonat, mnoho prožít. Více se však bojím utrpení, které může umírání přinést. *muž, 22*

Bojím se smrti předčasné, nesmyslné, příliš bolestivé. Svě konečnosti se však nebojím. *muž, 40*

Lhal bych, kdybych tvrdil, že se smrti nebojím. Je to přece jen konec něčeho, konec tohoto života, konec toho mého těla a vypnutí mé mysli. Ale abych ocitoval Svátu Karáska, „*co zbyde, je víra.*“ A apoštola Pavla, z 1. epištoly Korintským 15,19: „*Máme-li v Kristu naději pouze pro tento život, jsme nejobožejší ze všech lidí.*“ *muž*

Ano, kdo by se nebál. Na druhou stranu, až budu ležet pod zemí, nebudu muset konečně honit žádné termíny. *muž, 22*

Ne, aspoň doufám, nikdy jsem to nezažila. Někde jsem četla, že tím, že se člověk nebojí smrti se stává dospělý. Kdo ví, jestli tomu tak je. *žena, čerstvých 18*

anketa mezi uživateli facebooku

téma

pokračování ze strany 5

často rekrutují z řad morálně či kriminálně závadových osob. Přitom je velmi potřebné, aby pracovníci pohřebních služeb byli vzdělaní a na vysoké morální úrovni.

A za těch dvacet let se situace přeci jen zlepšila? Co by se mělo udělat, aby pohřebnictví u nás bylo stejně váženým oborem, jako v zemích s nepřerušenu demokratickou tradicí?

Především úprava a zpřehlednění legislativy a jasné určení kompetencí příslušných orgánů tak, aby bylo možné postihovat všechna selhání. Dále pak větší důraz na morální i trestní bezúhonnost osob, kteří v tomto oboru působí.

Můžete mi napsat, k jakým selháním dochází?

Prohřešky v pohřebnictví mohou být nejrozličnějšího charakteru od předražených služeb, necitlivého přístupu k pozůstalým až po nedůstojné zacházení se zesnulými.

Co má člověk dělat, když mu někdo zemře, na koho se má obrátit, aby se vyhnul problémům?

Pozůstalí jsou často ve stavu, kdy nejsou schopni adekvátně reagovat na nekvalitní či předražené služby. V těchto případech bych doporučil přizvat k jednání s pohřební službou někoho blízkého, kdo je schopen zachovat správný úsudek. Často již první kontakt s pracovníkem pohřební služby napoví o tom, zda se jedná o seriózní firmu, či nikoliv. Lidé často ani netuší, že si mnohem kvalitnější a levnější služby mohou sjednat u jiné pohřební služby třeba i ve 200 km vzdáleném místě.

Jaké jsou vaše vztahy s faráři?

Až na jednu jedinou výjimku naprosto kladné a zcela korektní. Tou výjimkou je kněz (bývalý agent STB), který své poslání pojímá jako obchodní činnost. „Bohužel“ i duchovní jsou jen lidé a mohou tedy být na různé morální úrovni. ■

JE MI SEM K NĚČEMU?

Jakub Martinů

*Vedeš mládež?
Připravuješ akce pro děti a mládež?
SEM ti nabízí nové možnosti nebo odpovídá na tvé potřeby.*

Otestuj to!

Vyber vhodnou odpověď:

ANO   NE

Jsi schopný/á uspořádat akci?

Je pro tebe důležitá otevřenost práce s mládeží (i mimo církev)?

Potřebuješ založit občanské sdružení pro získání právní subjektivity?

Potřebuješ nebo chceš být součástí mládežnické platformy?

Hodila by se ti možnost dodatečného financování (např. skrze granty)?

Chtěl/a bys mít automaticky pojištěné účastníky akcí?

Hodily by se ti zkušenosti s fungováním občanského sdružení?

Vyhodnocení:

Za odpověď ANO si přičti 3 body, za odpověď NE získáváš 0 bodů.

12 a více bodů

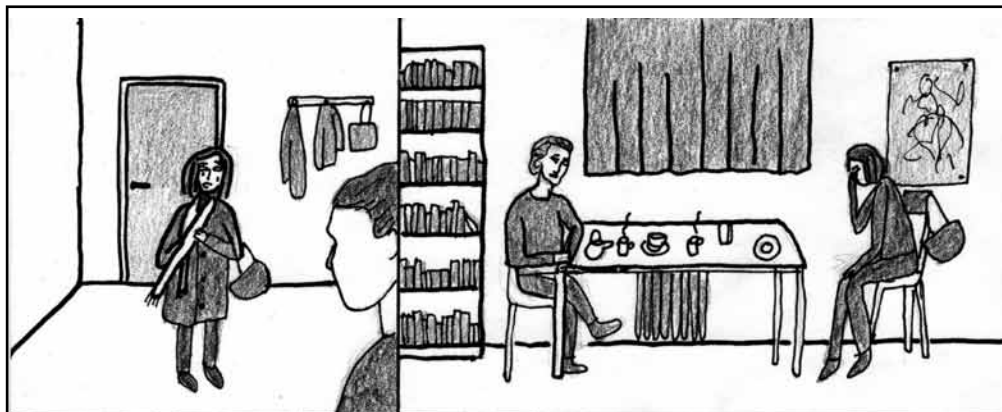
Tak to vypadá, že jsme se našli! Založení SEMu začíná kontaktem na info@semcr.cz.

6 až 11 bodů

Vypadá to, že jste ve fázi zrání. SEM u vás nevznikne zítra, ale to nevadí. Není všem dnům konec.

0 až 5 bodů

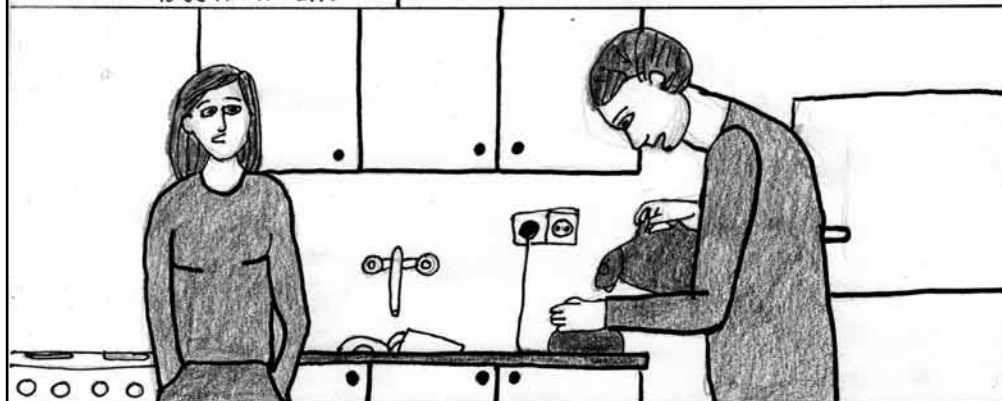
Tady asi SEM nevznikne. Nezapomeň si test udělat znovu, až se u vás změní situace!

VYHODILI MĚ Z PRÁCE!

TO JE MI MOC LÍTO...

TAKY NEMŮŽU NIC SEHNAT...
NEHÁME UŽ ŽADNÉ PENÍZE.

A ZA DVA MĚSÍCE NA MĚ V KONCI SMLOUVA...
KAM PŮJDEME BYDLET?

NEVÍM... KVAŠIM
NEMŮŽEME, NEHAIJ MĚ
RÁDI.

CO BUDEME DĚLAT?
ACH JO...

CO KŮBYLOM SE VZALI?

NO JASNĚ!

KYSLÍK A TOVÁRNA NA...

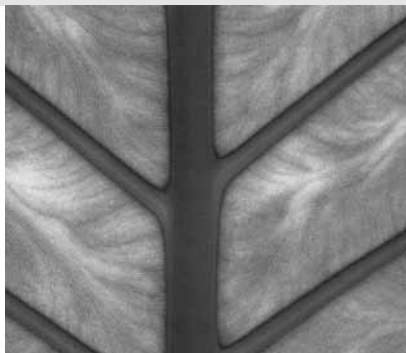
Martin Kučera

Před 3,5 mld. let by se člověk při nadechnutí akorát tak zalknul, neměl by kyslík (O₂). Ten tu totiž nebyl. Tento plyn, bez kterého by naše přítomnost zde byla vyloučená, se objevuje až s prvními organismy, které se naučily používat fotosyntézu. Výroba kyslíku není ale její jediná zázračná schopnost.

Fotosyntéza (foto – světlo, syntéza – skladba) je proces, který ovlivnil a stále ovlivňuje naši Zemi víc, než si myslíme. Zjednodušeně můžeme říct, že pro tento složitý děj je potřeba jen voda, oxid uhličitý (CO₂) a sluneční paprsky, což tehdejší skromné a nehostinné podmínky splňovaly. Světelná energie ze Slunce se díky zeleným barvivům (proto jsou rostliny zelené) může změnit na energii chemickou, čímž v konečné fázi dochází k tvorbě cukru. Ten slouží jako stavební látka pro rostliny a stromy. Jako odpadní látka se jen tak mimochodem tvoří právě kyslík. Složitý cukr (přesněji celulóza) byl základem i prvních rostlin – plavuní, přesliček i jehličnanů, které ležely později po mnoho let v bažinách a umožnily tak

vznik uhlí, zemnímu plynu a ropě. Rozšířením rostlin a následnou produkcí O₂ vzniká právě dnešní atmosféra bohatá na kyslík, což má za pár milionů let za následek výstup živočichů z moře a jejich další zdokonalování.

Pokud budeme zkoumat podobným způsobem i potravu dnešních živočichů (včetně nás lidí), dojdeme vždy zpětně až k fotosyntéze. Vždyť i maso, jako živočišná bílkovina, bylo například původně nějakou tou travou, kterou přežvýkala jakási anonymní kráva. A taková čokoláda má cestu dokonce ještě kratší. Domyslíme-li vše do důsledku... nezdá se vám, že to zní neuvěřitelně, když veškerá živá hmota, která kdy na Zemi žila, vznikla vlastně jen tak ze vzduchu, vody a z toho, že Slunce svítí?!

---

* Text k instantnímu programu: Sheila Cassidy - Sharing the Darkness, str. 63-64
„Bezmoc bolí, hrozně to bolí si přiznat, že člověk už nemá nic, co by mohl dát. Stalo se to nedávno - mladá žena umírala, pomalu se dusila. Plíce měla plné nádoru, seděla v pokoji, obklopena květinami, pokojem zněla klasická hudba... a lapala po dechu. Dá se dělat mnoho pro člověka trpícího dušností - ale když jsou plíce zaplněny nádorem, nedá se dělat nic než čekat, až člověk nedostatkem kyslíku zemře. Seděla jsem u její postele a držela ji kolem ramen. Zoufale se zeptala: Nemůžeš něco udělat? Jemně jsem jí odpověděla: Je mi to líto - nemůžu udělat nic. (Mohla jsem jí dát sedativa, ale už dřív jsme se domluvíly, že chce zůstat v bdělém stavu.) Zásípala: Ne, to neříkejte! Bolest takového okamžiku je těžké unést. Bývalo by bylo snazší říct: Ano, samozřejmě, a zklidnit ji silnou injekcí sedativ. Profesně by to bylo v pořádku; ale pro ni by to dobré nebylo... Lapala po dechu, úplně modrá - měla obrovskou důstojnost. Byl u ní manžel, přicházeli se s ní rozloučit přátelé z ciziny. Takovou smrtí jako ona bych chtěla zemřít. Těžká, hořká agónie, ale bdělá až do konce. Pomalu, jak jdou léta, se víc a víc učím, jak je důležitá bezmoc. Zažívám ji v životě i v práci. Tajemstvím je se jí nebát a neutéct od ní. Ten umírající ví, že nejsme Bůh. Přijímá, že nemůžeme zastavit postupující rakovinu, tu armádu dobývající jeho tělo. Vše, co od nás chce, je abychom ho neopustili, abychom zůstali s ním na zemi u paty kříže. Tohle býtí spolu - a v bezmoci - je asi ta nejtěžší část společné cesty.“ (volně, str. 63-64)

INSTANTNÍ PROGRAMY

UMÍRÁNÍ JAKO CESTA

Lenka Ridžoňová

Zkrácená verze přednášky ze Sjezdu (nejen) evangelické mládeže ve Svitavách, září 2010.

■ jsou označeny náměty pro probírání tématu na mládežích

PŘIJETÍ, ŽE UMÍRÁM

Mitch Albom: Úterky s Morriem (str. 12–13)

CO ZTRÁCÍM

Umírání je ztracení.

Člověk ztrácí schopnosti, soběstačnost, krásu, možnosti pohybovat se, rozhodovat, sílu, zaměstnání, potažmo peníze.

Ztrácí taky budoucnost, svoje plány.

Ztrácí identitu. Kdo jsem (byl/a): matka, živitel rodiny, schopný pracovník, rodič, prarodič, pečovatel... Ztrácí důstojnost (k tomu se ještě vrátím), hrdost. Propadá se do role dítěte.

Jako by se sloupávaly slupky z cibule. Zbyde nakonec nahota.

Co když se ztrácí smysl? Někdy to slyším z úst jedné staré paní v domově důchodců. *K čemu tady ještě jsem...?* Těžko se na to odpovídá. Je to jedna ze základních otázek, na kterou by měl doprovázející spoluhledat odpověď. Pomáhat dát smysl posledním létům, měsícům a dnům života blízkého člověka.

■ Chvilí nad tím přemýšlejte... jaký smysl má život, kdy jsem sám, rodina se o mě nezajímá, personálu jsem tady v domově lhostejný... připadám si na obtíž... jsem nevyléčitelně nemocný... už mám jen bolesti, stejně umírám... proč to neskončit... navíc péče o mě je drahá...

Priznám se, že nemám hotové odpovědi. Často nemám žádné odpovědi...

Kde (například) hledat odpovědi:

– Pán Bůh o člověku ví, je s ním i v bolesti, bolí ho moje bolest, smutek – takže nejsem úplně sám... Pán Bůh trpí se mnou...

– každý máme na světě nějaké místo, poslání

– někdo najde smysl bytí v modlitbě – když jen leží v posteli a už nemůže nic dělat (Zkusili jste to někdy, když vás všechno bolí – ležet v posteli a modlit se?)

– k životu utrpení patří, dříve nebo později taky já narazím na příčný trám, který překříží můj život a změní jej v kříž

– Pán Ježíš setrval s trpícími (až i s lotry na kříži) – taky odtud můžeme věřit v jeho soucit a doprovázení;

– Teilhard de Chardin: posláním trpících lidí je zajišťovat dýchání pro horníky v hlubinách hmoty – dost mystické pojetí, pro mě je to srozumitelné, pro svět jako celek jsou důležité i ty slabé články, uvadající a nalomené větve – Teilhard uvádí obraz – u organismu stromu nepůsobí schnoucí větev rušivě – patří to k plnosti světa jako celku – ale bude to pro mne útěchou, když já budu usychající větví?

Při hledání odpovědí po smyslu (života ve stáří, nemohoucnosti, nemoci, při umírání) myslíme jednak na to, jak s daným člověkem mluvit a otázky smyslu rozebírat teoreticky (pro něj i pro sebe), jednak jde o každodenní život a to, co děláme a jaké možnosti a zpětnou vazbu člověku poskytujeme – jednoduše vymýšlet něco, aby člověk byl užitečný. *Býval u nás dědeček, který potřeboval něco dělat a postupně toho mohl dělat stále méně. Jednou věcí, kterou dělal rád a okolí za ni bylo hodně vděčné, bylo loupání ořechů.*

Se ztrácením je těžké se vyrovnávat.

S profesorem Morriem, o kterém je kniha, na níž je odkaz na začátku, natáčeli televizní pořad:

Morrie se upřímně zadíval do očí nejslavnějšímu americkému moderátorovi: „Brzy přijde den, kdy mi někdo bude muset utírat zadek.“ (str.22–23)

Důstojnost.

Ztrácí se důstojnost? Ztrácí se lidství? Přestává umírající být člověkem? Kdy?

Pro křesťana je důstojnost člověka založena v tom, že je stvořením Božím, je stvořen k obrazu Božímu. Bůh tady člověka chtěl, každého jednotlivce.

(I tebe, umírající babičko, i tebe, paciente v bezvědomí po úraze, i tebe, člověče s postižením, který se v životě neobejdeš bez pomoci druhého člověka.)

Obecně, „filosoficky“ člověk, lidská bytost, důstojnost neztrácí.

A je důležité, aby ji neztrácel ani pocitově a v očích druhých lidí. Někdo nachází jakousi „novou důstojnost“ v situaci umírání. Pochopí, že jsou důležité jiné hodnoty, že má cenu pro druhé lidi nejen kvůli svým „rolím“.

Naše doba a společnost vyhrazuje nejvyšší úctu mládí, vitalitě a sebeovládání. Nedostatek toho je považován za nedůstojný. Je sama potřeba péče nedůstojná? Dítě taky není nedůstojné tím, že potřebuje péči.

„Lidé jsou důstojní ze své podstaty a do nedůstojné role se mohou dostat jedině tehdy, když je někdo ponižuje.“ (Ira Byock)

Společnost (i užší společenství) je kultivována péčí. To, že je o někoho pečováno, je ku prospěchu nejen jemu, ale i jeho okolí, těm pečujícím i širšímu okolí. Je to těžké, ale je to „lidství rozšiřující“. Péče o slabé a umírající je přirozenou součástí života a společnosti.

(I tohle je dobré tomu umírajícímu nějak zprostředkovat – to, že o tebe mohu pečovat, je pro mne dobré...)

A naopak: Je projevem nemoci společnosti, když nechceme vidět nemocné, postižené, staré, ale taky bezdomovce a jiné, na které není pěkný pohled.

■ *co považujete pro člověka za nedůstojné?*

CO JEŠTĚ CHCI STIHNOUT

Umírající člověk může být úplně paralyzován svou situací. Zvlášť když není starý a je toho hodně, co opouští. Tak může být poslední čas člověka naplněn jen zoufalstvím. Nedivte se a nekritizujte...

Ale je dobře, když se tohle ochromení podaří překonat – třeba ne úplně, ale aspoň chvílemi. Poslední čas člověka pak může být dobou svým způsobem hezkou, vyřeší a vyřikají

se věci s blízkými lidmi, usmíří se lidí dlouho znesváření, potkají se dávní kamarádi nebo příbuzní, kteří spolu léta nemluvili. Člověk – věkem dávno dospělý – může dosáhnout opravdové dospělosti.

Může se podařit říct „děkuju“

▀ *Komu byste chtěli říct děkuju – a bylo by vám líto, kdybyste to nestihli? Komu mám tě rád? A promiň?*

Dost věcí člověk ještě stihne, když už mu „tiká budík“. Ale hodně se toho už nestihne, nepodaří, nedodělá. Přečtěte si Ž 90,1–2.

Myslet na smrt – memento mori, ne se třást strachem, ale smrtelnost dává cenu každému dni...

▀ Co zůstane nedoděláno, kdybych dneska umřel? Jak bych mohl prožít plněji čas, který mi zbývá?

▀ Kdo jsem? Co bych rád změnil – na sobě?

CO MI POMŮŽE

Péče

Umírající člověk (jako každý člověk) má potřeby biologické – péče o tělo a tělesné potřeby, tišení bolesti. Psychické – potřeba klidu, pohody, projevů lásky, uznání, potřeba pocitu bezpečí, možnost mluvit o strachu, úzkosti. Potřeby sociální – dotyku člověka, lidského slova, potřeba slyšet to základní: jsi živý, jsi tady s námi, nebo naopak má umírající starost: obtěžují druhé. Spirituální – to není potřeba jen křesťanů, otázky odpuštění a smíření se týkají všech lidí, dále jsou to otázky konce života, co to je ten konec, co bude potom, jaký měl život smysl.

Medicína se soustředí na vyléčení. Smrt pacienta je selhání, často se hledá viník. Člověk (rodina, personál) se cítí vinen (nebo je obviňován) – kdo zbořil ten chrám? Chrám zbořila nemoc, věk, neštěstí.

A neštěstím současně medicíny je paradoxně pokrok, resp. stále se rozšiřující možnosti léčení. Nefungující tělo se dá opravovat, ale porouchá se zase jiná část. A tak se někdy člověk dostává do stavu různě vyspraveného auta, které ale nemá chuť a sílu jet dál, bloudí, chtělo by někde zaparkovat a neví kde... Já vůbec nechci říct, že by se lidé neměli léčit, operovat a bádat. Jen vám chci ukázat, že pokrok ani v medicíně nemá vždy znaménko plus. A také možnost skoro všechno vyléčit vede člověka k tomu, že se nedokáže smířit se smrtelností jako takovou.

Bezmoc

Tváří v tvář smrti zažíváme pocit bezmoci, ten je hodně těžké unést.

Sheila Cassidy – *Sharing the Darkness (The Spirituality of Caring)*, str. 63–64

* *text je na straně 12*

Tímto úryvkem jsem se dostala k tématu **doprovázení**.

I když jsme občas rádi sami, obecně lidskou potřebou je nebýt sám.

▀ *Koho bych teď, kdybych umíral, chtěl mít vedle sebe?*

Doprovázení umírajícího člověka není jednoduché. Máte-li toho člověka doma, je to náročné i fyzicky a organizačně. Kdo se rozhodne se doma starat o umírajícího člo-

věka, bere na sebe těžké břemeno. Nicméně většina lidí, kteří tak prožijí poslední úsek cesty se svým blízkým, toho nelitují.

Americký lékař Ira Byock se už asi 30 let specializuje na oblast péče o umírající. Do češtiny byla přeložena jeho kniha Dobré umírání, v které popisuje různé příběhy konce života. Jeho hospicový tým pomáhá lidem projít umíráním, těm umírajícím i těm, kteří se o ně starají. Toto poslední období je často dobou růstu, dobou projasnění vztahů. A to je důležité i pro ty pozůstalé. Někdy je právě péče o umírajícího vlastně důležitější pro toho pečujícího než pro opečovávaného. Byock popisuje umírání muže s AIDS, o kterého pečuje jeho matka, a pro něj je zpočátku velice těžké pomoc přijímat.

„Matka nikdy neustupovala. Jak mýjely dny, následovaly po jeho zlostných výpadech čím dál častěji láskyplné omluvy. Myslím si, že se Jake nakonec sám naučil poznávat pravou hodnotu toho, když se o něj někdo stará – že spíš než o něho jde daleko víc o ni. Přijetí péče bylo tím nejdůležitějším, co pro ni mohl udělat. Jeho maminka mu potřebovala uklízet a bezmezně ho milovat, protože tím zároveň pečovala o sebe; byl to její způsob, jak se vyrovnat s vnitřním zmatkem a žalem, který cítila...“ (str. 196)

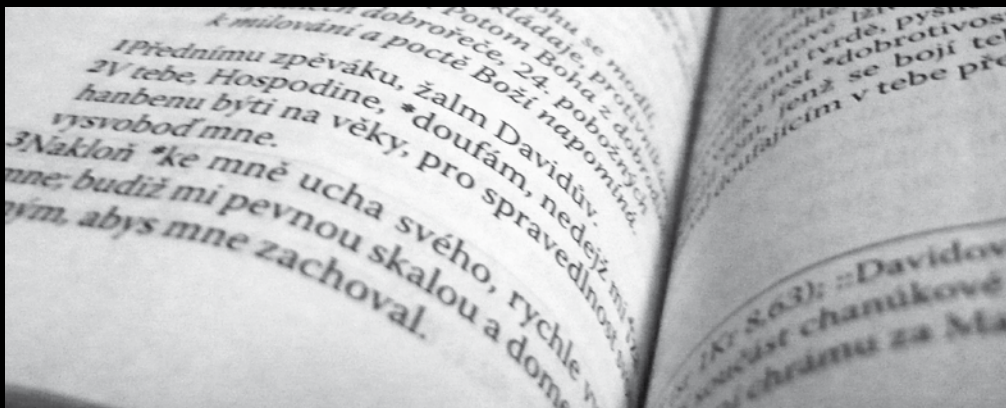
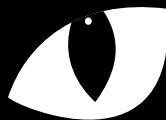
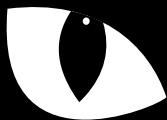
Asi jste většinou ve věku, kdy se raději obejdete bez pomoci rodičů, tak nejspíš rozumíte onomu muži, jak pro něj bylo těžké být závislý na péči matky. Ira Byock popisuje vývoj tohoto vztahu (i se širší rodinou), kde právě umírání Jakeovo přivedlo lidi k sobě blíž. A možná matka i zbytek rodiny byli po Jakeově smrti smutnější víc, než kdyby o něj bývali nepečovali. Ale smutek patří k plnosti života.

Budeme smutní – ale je to smutek z lásky. Četla jsem, že „nepláče jen ten, kdo je prázdný“ (Táňa Fischerová: Lydiiny dveře) A tak se doprovázením, prožitím smutku, truchlením, pláčem nejen vyrovnáváme s odchodem blízkého člověka, ale nějak se stáváme úplnějšími lidmi.

Jako věřící: co mi pomůže od Pána Boha, jak mi pomáhá víra, čím pro mě víra je? Jak mi pomůže víra? Nevím, ale chtěla bych, aby mi pomohla.

■ Mám nějaký biblický verš nebo příběh, který by pro mne mohl dnes být nosným, pomocí?

Celé znění přednášky najdete na DVD Sborník Svitavy 2011.

Jistě jste si všimli ekoiniciativy Bedy-
nky.cz, kdy vám zemědělci dodají
čerstvou zeleninu až do domu. Copak
zelenina, ale... Nápadu se chytila nejme-
novaná farářka, která spolu s dvěma
presbytery založila službu:

www.duchovnistrava.cz

KLIKNĚTE SI, PROSÍM!

Na webu si po registraci můžete na-
volit, co přesně chcete domů dovézt
a v jakém formátu. Výběr je opravdu
široký:

- » citáty z Bible či od moudrých křesťanů
pro každodenní zamyšlení
- » krátké úvahy na každý den na biblické
či volitelné téma
- » kázání na téma či biblický text
- » zvolený text z Bible
- » text z naučné literatury pro rozvoj křes-
ťanského života
- » text krásné literatury spojený s životem
věřícího člověka a jiné

ZPÍVAJÍCÍ PRESBYTER

Objednané zboží k vám dorazí ve for-
mě mp3, psaného textu na zvoleném
typu papíru, popř. s dekorací nebo
vám ho přijde přednést či zazpívat
presbyter. Do košíku e-shopu lze při-
hodit i nějakou tu modlitbu, svíčku z
dílny místní Diakonie či paličkovaný
ubrus sestry S.T.

ZEPTALI JSME SE FARNÍKŮ, JAK SE INICIATIVA LÍBÍ!

J.T.: „Jako, ve výběru není možnost kázání
na text písně. Taky bych chtěl, aby ten
web byl spíš do žluta, jako náš kostel. Ze-
lenou nemám rád.“

F.K.: „Já ten internet vůbec nepoužívám,
ale je to dobrý, hlavně blízky těm mla-
dejm lidem, že jo.“

No, nechtěli byste takovou službu taky?

Máme v hledáčku:

Kostelový boj o zachování biblických kurzů
Českobratrské církve evangelické

**Zaujalo vás dění ve vašem okolí a
chcete se podělit s ostatními?
Máte kuriozní fotografie, které by
neměly zapadnout?
Pište na e-bulvy@centrum.cz!**

TANEC SPOJUJI S BOHEM

Co u Tebe bylo dřív: tanec nebo víra?

Když se koukám zpět, tak ještě než jsem začala tančit, měla jsem zážitky s Bohem. Mě vlastně nikdo nevedl k víře, maminka nebyla věřící – nebo byla, ale nevedla mě k Bohu – a já si pamatuju z dětství chvíle, kdy jsem se modlila nebo mluvila s Bohem, a pamatuji si nějaký zázraky, který pro mě udělal. Takže možná byla i dřív víra, nevím. Když bych to řekla tak, kdy jsem začala vnímat souvislosti, tak určitě nejdřív byl tanec, a pak jsem začala poznávat, co je tanec a jak to Pán vidí a jak je to ve mně nastavený.

Okolí to vnímalo různě, ti blízcí věděli proč, někteří si mysleli, že jde o umělecký pseudonym, ale byla to pro mě čistě osobní věc. Vyrůstala jsem bez tatínka a měla jsem fázi, kdy jsem ho hledala. Myslela jsem si, že mě jméno k němu přiblíží, ale staly se jiné věci, které nás sblížily, tohle byl jen takový holčičí krok.

Kromě toho, že tančíš, děláš i choreografku. Jak se to vzájemně ovlivňuje? Stává se ti, že když vytváříš choreografii, představuješ si, jak tančíš, a když tančíš, myslíš

Jako malá jsi chtěla být baletkou na špičkách v růžové sukýnce, nebo jsi od začátku chtěla dělat moderní tanec?

Já jsem asi chtěla dělat africký tanec od začátku. Baletka jsem nechtěla být, dělala jsem balet, ale nebylo to ono... Improvizace mě pak bavila víc, potřebovala jsem rošťačit.

Kdy ses rozhodla pro tanec jako povolání?

Así hned. Já jsem od dětství tančila, a tak jsem v tom pokračovala.

Všimla jsem si, že sis změnila jméno z Pokorné na Fernandez Saez? Proč a jak to vnímalo okolí a ovlivnilo to nějak tvůj život?

na to, co bys v choreografii udělala jinak?

Když tvořím, tak netančím. Sedím, mám zavřený oči a představuji si a píšu. Když pak tvořím s někým, tak se snažím tu představu, co mám v hlavě, předat, ale nechávám tvořit i je, vlastně z nich čerpám. A když tančím, nevím. Spíš, když něco vidím, mám něco na srdci, nebo slyším muziku, představuji si, jak by to mohlo být choreograficky.

Stalo se ti někdy, že – ať už u choreografie, nebo u tance – přišla takříkajíc inspirace shůry?

Vždycky. U tance cítím, že se mě Pán dotýká. A hlavně když tvořím, tak to vždycky dělá on.

Já se modlím a pak poslouchám srdce a píšu. Já chci dělat s Pánem, protože prostě bez něj to není ono a hlavně on ti to dá prožít. Nejen, že se dotýká tebe, ale dotýká se lidí s kterými tvoříš, najednou vidíš ty hloubky, do kterých můžeš s těmi lidmi v tanci nebo tvorbě jít. Musím říct, že jsem nikdy nechtěla tvořit, nechtěla jsem být choreograf a teď se mi stává, když tvořím s lidmi, že cítím tak velkou blízkost a naplňuje mě to.

Ve hře Armagedon na Grbu, kterou uvádělo Zlínské divadlo, jsou odkazy na Janovu apokalypsu, působilo to na tebe a odrazilo se to nějak v choreografii?

Určitě, myslím, že to byl zase úplně jiný způsob tvorby. Já jsem nevěděla do čeho jdu, co se bude dít, a s Dodo Gombárem je to vždycky tak, že řekne jen nějaké body, já si to zapíšu – a vymýšlejí. Takže já jsem se hodně modlila a prosila o vedení a věřím, že Pán to pak spojil v jeden celek. Až teprve s odstupem, když jsem to viděla teď v Praze, jsem si uvědomila, co se tam všechno odehrává.

Ve Švandově divadle, v Merlinovi tančíš Smrt, jak se sama vyrovnáváš s fenoménem smrti a promítlo se to nějak do té role?

Já to právě jako smrt vůbec nevidím a ani necítím. Já se snažím být součástí toho celku a prožívám tam s každým tím člověkem tu jeho chvíli. Ale nejsem si jistá, že je to smrt, cítím to nějak jinak.

Je možné se tancem, potažmo uměním uživit?

Díky Bohu, je to možné. Určitě.

Jsi členkou skupiny BaToCu, která se věnuje tanci a muzice inspirované Afrikou. Cítíš, že to máš v krvi, a proto Tě to přitahuje?

Když mi bylo deset, měla jsem vystoupení, které se jmenovalo Slavnosti mágu a šlo

o africký tanec. A už tehdy jsem cítila takovou radost, ale pak jsem na to zapoměla. Monika Rebcová mě oslovila před šesti lety, abych přišla na zkoušku do jejich skupiny. Já jsem cítila velikou touhu, něco se sepnulo a jako by ve mně rozkvetl květ. Když takhle tančím a projevuji se – třeba i hraním na djembe – cítím vášeň, radost a až spojitost s Pánem.

Dochází u Tebe k propojení těchto vlastně rituálních tanců s křesťanstvím? Dají se tyto dvě tradice skloubit, nebo jdou proti sobě?

Já určitě spojuji tanec s Bohem. Respektuji lidi, jejich cestu a mně zajímá, když to do mě Bůh dal, jaká je jeho cesta, a jaký má pohled na africký tanec. Zajímá mě, jak on toužil, aby lidé tančili, jaký s tím měl záměr. A nepříjde mi, že by se to nějak třískalo. Naopak, jakoby se mi otevíraly nové dveře.

Máš nějaký vztah ke španělské kultuře?

Mám k ní vztah spojený s rodinou. Můj tatínek je afrokubáneck a žije ve Španělsku. Samozřejmě se mi líbí salsa a když ji tančím, tak mám takovou radost, že to ani není možné. Stal se zázrak, oni jsou v mém životě zpět a já se těším, co nového se o nich dozvím.

Máš nějaký taneční sen?

Mám, chtěla bych, aby se sešla parta lidí – umělci, tanečníci, kteří mají srdce otevřené pro Boha. Já bych s nimi chtěla dělat „contemporary“, jezdit po různých místech a dělat všechno, aby Bůh byl středem. Vlastně taková evangelizace k jeho chvále ze všech sil.

A nějaký životní sen, přání?

Můj největší sen je poznat pána Boha a jak být s ním v tomto životě. V něm je život, v něm jsou všechna přání.

Pokud máte námět na zajímavý rozhovor, pošlete nám na bratrstvo@evangnet.cz ■

PYŠNÝ A OBĚTAVÝ

Marie Medková

Vybízím vás, bratři, pro Boží milosrdenství, abyste sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou oběť; to ať je vaše pravá bohoslužba. Bible, Římanům 12,1

„To zvládneš,“ říká ti kamarádka, když jsi unavená a cítíš, že na víc nemáš. Nechceš slíbit, že se dneska zapojíš.

Může znít povzbudivě. „Právě mezi lidmi a při téhle akci se nabiješ novou energií!“

Může to znít pyšně. „Kdybys byl dost duchovně vyspělý /jako já/, tak bys to udělal.“

Pleteme si na sebe z oběti bič a stihneme jím ještě švihat lidi okolo sebe. „Udělal jsem to pro tebe, tak se mi koukej revanšovat.“ „Ježíš dal svůj život celý, až k zničení. Tak do toho taky vlož svůj život a sílu. Když to neuděláš, jsi duchovně nevyzrálá.“ nebo „Já jsem duchovně vyzrálější, čím víc toho zvládám.“

Jenže to je právě příznak duchovní pýchy a ... zelenáčství. Myslím, že jsem něco víc, než ostatní. A přitom ani nejsem schopna respektovat druhého člověka. „Dostat ho na svou stranu“ běžnými prostředky: prosbou, vysvětlováním, nabídkou, kterou neodmítne, a podobně.

Oběť je dobrovolná záležitost. Dávám něco ze sebe, a ráda. Necítím to jako ztrátu.

**Vděčnost mi vytahuje ruce z kapes,
a tak dávám.**

**Radost se ve mě vylévá ze břehů,
a tak dávám.**

**Vidím potřebnost či naléhavost, a tak dávám.
Cítíš v tom ten živoucí puls?**

Živá, svatá, Bohu milá oběť vychází ze štěstí, které čerpáme z pramene.

Nechci tě odradit od toho, aby ses přemáhala a bojovala s leností. Boj s leností je prospěšný vývoji a růstu! Ale pozor, aby nabídka a přemlouvání nebyly výčitkou. Narodí od činu z chuti, radosti a porozumění; vynucené často zanechává hořkou pachuč v ústech. Rozmysli si, k čemu takovou pachuč připojuješ.

QUATTRO FORMAGGI

Kolja Ivaskiv

Číšník: „Dobrý den, čím mohu posloužit?“

Zákazník: „Ááá, dobrý den,... noo, mohl byste mi prosím doporučit nějakou dobrou hudební pizzu?“

Č: „Ale jistě. Máme spoustu chutných variant, složených z různých a pestrých ingrediencí. Záleží pouze na Vašich chutích...“

Z: „No nabízejte, nabízejte!“

Č: „Tak co dnes lidem často chutná, to je například pizza a la tvrďák. To máte na rockovém těstě rozetřené punkové sauce (čti sós). K tomu jsou přidány hard-rockové feferony, hardcorové salám a heavy-metalovej eidam. Dále je to posypáno bigbeatovým kořením 60' let, a to pak..“

Z: „Dost, dost! Stačí! .....eh... no jak to říct. Víte, moje chutě jsou klidnějšího rázu...“

Č: „Á! No jistě! Tak pizza la Robbie Williams? Madonna? Lady Gaga?...“

Z: „Né! To taky ne! ... já myslel jako klidný, ale nemusí to být mainstream (tzn. hlavní proud, pozn. autora). Co nějaký jazz, to u vás nemáte?“

Č: „Á! Pán je gurmán! Dobrá tedy. I takové varianty tu máme. Napadá mě zrovna pizza Quattro Formaggi... Ale ta teda je pro velmi vytříbené

jazýčky!“

Z: „To mě zajímá! Povídejte dál!“

Č: „No. Tak to máte pizzu ze 4 druhů sýrů. Funkyeidam, jazzmozzarella, latinogrooveniva a hlavně ementál, proděravěný těmi nejvytříbenějšími jazzovými improvizacemi, který jsou prostě tak nějak hezký, lidský, od srdce... Jo tuhle, tuhle já mám nejradši.“

Z: „Tak to zní zajímavě...“

Č: „To si teda piště, že zní. Však také tahle pizza vyhrála různé soutěže jazzových kapel a při koncertech svými i cizími jazzovými chutěmi (v kontextu skladbami) oslovila spoustu kvalitních hudebnípižychtivých lidí!“

Z: „Dost řečí! Noste na stůl!“ ...

... takhle by asi vypadal můj rozhovor se zákazníkem, kdybych já byl číšníkem. V té pomyslné pizzerii, kterouž můžeme v kontextu vnímat jako obraz dnešní hudební scény, bych kapelu (pizzu) Quattro Formaggi doporučil každému posluchači, který má rád alternativní, jazzové směry. Hudba líbivá, ale hluboká, která se ovšem nepodbízí. Nechce lézt k sluchovým aparátům mas a vtloukat jednoduché melodie a fráze do jejich hlav.

Tuto pizzu tvoří instrumentální sestava v podobě saxofon, klávesy, basa, bicí. Ty ovládají kluci proslí jazzovou konzervatoří J. Ježka v Praze. Praha je zároveň nejčastějším dějištěm jejich koncertů. Za dobu působení tento gurmánský požitek stihl natočit jedno CD, obsahující jazzové standardy např. od Chicka Corei nebo Jaca Pastoria. Více se o tom dozvíte na webu www.qfband.com.

Pizza QF ve mně evokuje pocit maximální svobody poslechu, směrovou nespávanost a obravskou dávku lásky k hudbě.

„Líbí se ti to? Tak poslouchej, užívej a měj se dobře.“

VYGOOGLI SI TO NA BIBLENETU!

Petr Pospíšil

Nevím jak vy, ale já už v knížkách moc hledat neumím. A platí to i pro Bibli. Vím sice, že je tam obsah, ale takové fulltextové vyhledávání... To mám, jen když je na návštěvě dědeček kazatel. Zná Bibli snad nazpaměť. Já ne. Proto používám internetové stránky. Hlavně to je <http://www.bible.net.cz>, která mi přijde nejprehlednější.

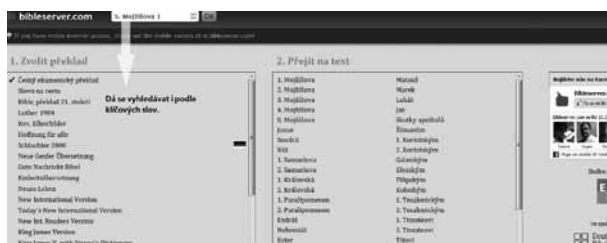

Když potřebuju připravit něco pro náš partnerský sbor, najdu si <http://www.biblegateway.com>. Česká verze tam je nic moc, ale

v jiných jazycích je dobrý výběr.

Dobré jsou i německé stránky <http://www.bibleserver.com>. Jsou tam dva české překlady a z cizích mnoho dalších. Stránky si můžete načíst česky.

božský vtipy

Kresba Lydie Fěrová, námět redakční kruh

OLD MEMORIES

Jodi Lenz

I have this hazy memory of being very, very young and running through what seemed like an endlessly long back yard, with green grass and warm, yellow light. There was the excitement of being by myself -- no adults anywhere. But I also remember the sensation of being lovingly watched over, feeling like I could run forever. I think that was my very first awareness of God, a more than ourselves moment. And I've come to learn that even in difficult and painful times, those moments can still be captured and appreciated if we keep our eyes open. Discovering His presence in the seemingly ordinary moments, and clapping our hands in thanksgiving.

den at home, looking at the butterflies in the buddleia tree, and how the butterflies seem to shine on his face, or something in him shone on the butterflies, I didn't know which. I may have imagined the light but I didn't imagine the more than ourselves. That's real enough, and when I am conscious of it my wonder and gratitude clap hands together and what is caught up from me is more than either. If any words come to me then they are those of the old man's second prayer, 'Thee I adore.' "

Elizabeth Goudge, *The Scent of Water*

Jodi Lenz is an artist who lives in the United States. Among other things, she helps on a Living History farm. On her blog, *Curious Acorn*, you can learn to count your blessings and enjoy the beauties of everyday life. <http://curiousacorn.blogspot.com>

"They are more than themselves and when the wonder grows in me I am more than myself. Whenever I am conscious of this more than ourselves I remember the old man in the gar-

SLOVNÍČEK

- hazy** – mlhavý, nejasný
  - back yard** – zahrada za domem
  - sensation** – pocit
  - lovingly watched over** – láskyplně sledovaný, s láskou hlídáný
  - awareness** – vědomí, povědomí
  - painful** – bolestný
  - capture** – zde: zachytit
  - appreciate** – ocenit
  - seemingly** – zdánlivě
  - clap** – tleskat
  - wonder** – zde: úžas
  - to be conscious of** – být si něčeho vědom
  - buddleia tree** – mýněna je Buddleia davidii, komule Davidova („motýlí keř“) – viz foto
  - gratitude** – vděčnost
  - caught up** – zachycen, zde v obrazném smyslu
  - "Thee I adore"** – „Tebe ctím“ ("thee" je tvar "thou", starého anglického výrazu pro "ty", dnes prakticky vyhrazeného Bohu)
  - Living History farm** – farma, kde se návštěvníkům naživo předvádí, jak se žilo v minulosti
- připravila Hana Běťáková, foto Jodi Lenz ■

JARNÍ ROZKVĚT UŽ TEĎ V ZIMĚ

Martin Kučera

„Kamaráde, mám problém. Potřeboval bych ji někam pozvat...Prozrad' mi na ní ně-
co. Cože? Jo, klasika. Takže má ráda oříškovou zmrzlinu, filmy Woodyho Allena, růže.
Dobře. ...Jo takhle, klasickou hudbu...“ Pozvání sympatické slečny může být někdy oří-
šek, jak je vidět na videoupoutávce k projektu **Rozkvět Pražského jara**.

Protože organizování letos již 66. ročníku festivalu není brnkačka a není ani na pár dní, organizátoři se také v předstihu snaží lákat obecnstvo na bohatý program, pozvané sólisty a nejrůznější možnosti zlevněných vstupenek. V letošním ročníku je však oproti tradičním způsobům ulovení publika ještě jedna novinka. S důrazem (accentato, chcete-li hudebně) se pořadatel staví k vábení mladých příchozích, což se jeví jako promyšlený a dalekozraký tah. Roky dopředu se totiž rozhoduje nejen o umělcích, kteří přijedou předvést svůj um, ale také o návštěvnicích, kteří si přijdou nasmlouvané hudebníky poslechnout. Výchova budoucího hudebně vzdělaného posluchačstva se tak zdá být tím správným tahem pomyslného smyčce přes struny.

Rozkvět Pražského jara chce bořit mýty, že klasická hudba je muzeálním artefaktem, že nemá mladým co říci a že posluchač „klasiky“ musí hrát mezi kamarády nutně druhé housle. (Nebo snad dokonce violu!) Chce naučit mladého člověka orientovat se v hudebních formách delších než třímínutová písnička. A tak pravidelně každý měsíc máte možnost setkat se se zajímavými hudebními osobnostmi a prostřednictvím audio-vizuálního materiálu na festivalovém webu dostanete „návod k poslechu“ klasické hudby. Večery provází skladatel Pavel Trojan jr., **vstup zdarma**. Ještě předtím však zhlédněte vtipnou reklamu na youtube, ve které je sice slovo „klasika“ pochopeno zprvu jinak, posléze ovšem... (na vaší černé pc-klaviatuře zadejte do vyhledávacího políčka název projektu a sledujte ten koncert!). Více na www.festival.cz/rozkvet. **Příští setkání: 2.2., 2.3.,** vždy v 18:00 v koncertní síni Pražského jara, Hellichova 18, Praha 1.

SLÁVA FESTIVALŮM

Taky když přijedete domů ze Sjezdu mládeže, tak se vás každý, kdo uvidí vaše zápěstí, ptá, na jakým „festáku“ jste to byli? No, nejsou daleko od pravdy, sjezd je také festival svého druhu. Dřív se toto slovo používalo obecně ve významu setkání a navíc sjezd svou atmosférou vždy naplňuje význam původního latinského slova *festivus* – „oslava“. Příležitost ke kulturnímu vyžití na několik dní či týdnů v roce, kdy se lidé sjedou do jednoho města nebo naopak festival putuje po republice, je ale v Česku spousta. Jen je třeba neprošvihnout termín akce, která by zrovna vás mohla zajímat. Na takový filmový festival v Karlových Varech nebo trutnovský open-air hudební festival asi reklamu jen tak nepřehlédnete, ale existuje spousta dalších zajímavých projektů z různých okruhů a žánrů, které by byla škoda ne-

poznat. Jak se tedy v nabídce festivalů orientovat a přehledně si vybrat kulturní baštu podle vašeho gusta?

MILUJU VÁS

Olcha Richterová

Raduza

Miluju vás

Raduza se na svém novém CD vztahuje téměř výhradně k Tomu, kdo jí naložil víc, než zvládá. Nebo vlastně... *Dřív jsem se ptávala, proč svoje věrný stíháš / a nevíc ty, nad něž není věrnějších / teď si myslím, že nás jako růže stíháš / zbavuješ zplanělých poupat včerejších.* Takhle zpěvačka vidí vážnou nemoc, s níž zápasila v minulých letech, a jak se zdá, prozatím vyhrává (trpí tak závažnou formou celiakie, že nemůže sníst ani drobeček chleba).

Díky nemoci se prý soustředí jen na to podstatné a jestli dřív dělala věci naplno, tak nyní tomu tak je dvojnásob. Album pojmenované „Miluju vás“ obsahuje rodinné fotky s jejími dvěma malými dětmi, při koncertech však prý tyto verše: *a navzdor boji jestli / bídně zhynu, srazím vaz / mé tělo v zemi zetlí / ne*

však mé „miluju vás“ zpívá publiku.

Celkově se ale víc než k posluchačům obrací k Bohu a její písničky hraničí až s kázáním: *Život mě taví ve vysokých pecích / a jak ta ocel vyjdu pevně kalená/ani smrt nesrazí mě k zemi, přeci / jen k modlitbě dals mi kolena.* V kombinaci s harmonikou, ale i mnoha hostujícími muzikanty a také balkánskými rytmy vzniklo album, jaké jsem už dlouho neslyšela. Silné a nesmírně upřímné. Přidejte k tomu rýmy typu „někam za Letnou“ – „máš záletnou“ či poděkování za to, že „mě vedeš k usebrání“, kterému se „jak první puse bráním“ a je jasné, že tohle album nejde nemilovat. Nebo aspoň u mě to byla láska na první poslech. *Více informací na <http://raduza.cz/>. Album vydalo RaduzaRecords.*

Ester Hubená

Zde najdete odkazy na webové stránky s přehledem festivalů konaných v roce 2011 a v závorce aktuální tip Bratrstva:

FILM: <http://www.filmfan.cz/2010/06/09/filomove-festivaly-v-cr/>
(Jeden svět 20.3.–17.4.2011 30 měst)

DIVADLO: <http://www.divadlo.cz/adresar/default.asp?f=3&mn=1>
(Festival divadla 2–3–4 herců 1.3.–22.3.2011 Třebíč)

HUDBA: <http://www.muzikus.cz/festivaly/>
(Zimní Studnice fest 12.2.2011 Pardubice)

KLASICKÁ HUDBA: http://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_českých_festivalů_vážné_hudby
(Mezinárodní hudební festival Brno - Expozice nové hudby 2.3.–6.3.2011)

LITERATURA: <http://www.czechlit.cz/odkazy/festivaly-a-veletrhy/>
(Měsíc autorského čtení červenec 2011 Brno)

TANEC: <http://tanecniaktuality.cz/festivaly/festivaly-cr-2011/>
(Malá inventura 22.2.–27.2.2011 Praha)

MUZEJNÍ NOCI: http://www.cz-museums.cz/amg/faces/web/festival_muzejnich_noci/titulni
(květen 2011 122 měst)

Letní workcampy a semináře – plánujte včas!

Na stránce www.ejbo.de/workcamp najdete workcampy německé ekumenické organizace, na nichž se schází mladí lidé z celé Evropy. Podobně chystá ekumenické akce na léto i EYCE: 3.–10. 7. se bude konat study session o sekularizaci a o tom, jak církve přispívají k formování jednotné Evropy. Hlavním tématem bude spolupráce s ateisty. 21.–28. 8. se pak v Kyjevě bude konat training course nazvaný „Taking steps towards an ecologically responsible society. Political and theological perspectives of Ecological Justice“, půjde o ekologickou zodpovědnost z pohledu teologie. Obou akcí se zúčastní také židé a muslimové.

Dialog Židů, křesťanů a muslimů. Jak spolu žít v míru.

Komise pro mezináboženský dialog Ekumenické rady církví uspořádala 20. 1. na ETF panelovou diskusi. Pořádala ji v rámci Týdne modliteb za jednotu křesťanů, který letos připravili křesťané z Jeruzaléma a modlí se v něm za mír mezi Židy, křesťany a muslimy. Mezi účastníky byli: Karol Efraim Sidon, vrchní pražský a zemský rabín, Emir Omič, imám původem z Bosny, Tomáš Halík, religionista a rektor univerzitního kostela Nejsv. Salvátora, Pavel Černý, kazatel Církve bratrské, a Josef Hauzar, kancléř Pravoslavné církve v českých zemích, moderovali Mikuláš Vymětal (ČCE) a Kateřina Děkanovská (CČSH). Asi dvě stovky přítomných více jak dvě hodiny naslouchaly nejen osobním zkušenostem pětice hostů s jinými náboženskými směry.

Co dodat? Nepřekvapí, že tyto vzdělání mužové společnou řeč najdou poměrně snadno, navíc v našich podmínkách spolu nemusí nijak soupeřit. Co ale v místech, kde jde nejen o víru, ale i o místo na stavbu domů, o vodní zdroje a o strategické pozice? Asi prosit o pořádnou porci Ducha ...

Kdo nemá vzdělání, nemá budoucnost

Už před sedmi lety PISA ukázala, že Česká republika patří k zemím se silnou závislostí výsledků žáků na socioekonomickém a kulturním postavení rodin. Špatné rodinné zázemí a malé vedení ke vzdělání z rodiny u nás škola nekompenzuje a každoročně tak přibližně 4–5 tisíc mladých lidí v 15 letech ukončuje vzdělávání bez získání jakékoliv kvalifikace, bez pracovních návyků či využitelné praxe. Je logické, že mnozí z nich budou víceméně celý život nezaměstnaní a závislí na systému státní sociální podpory. Významnou část této skupiny tvoří romské děti vycházející ze základních škol praktických. Šance, že dokončí střední vzdělávání a získají kvalifikaci, je mizivá. Přitom kdo nemá vzdělání, nemá budoucnost. Jenže takové desetitisíce mladých lidí bez budoucnosti nepředstavují jen zátěž pro státní rozpočet, významné je také riziko společenských pnutí – a navíc je škoda těch promarněných talentů. podle <http://clovekvtsi.cz/index2.php?id=113&idArt=1641>

I Christnet.cz má své E–bulvy!

Šokující odhalení: Ježíš měl bratra!

Investigativní novináři Magazínu ChristNet.cz odhalili největší podvod církve, jejich novinář na jedné fotografii Velké Žitavské postní opony objevil Marii a dvě děti. „Ježíš měl bratra!“ napadlo ho bleskurychle. „To nám pater na náboženství zamlčel,“ nahněval se pak. Tolik exklusivně Christnet.cz.

V sobotu 26. 2. od 14:00 proběhne v Brně Líšni další **SOM cup**. Bližší info na www.embs.cz

Moravskoslezský SEM a sbor ČCE Odry vás zvou na **VOLEJBALOVÝ TURNAJ SEM CUP**, který se bude konat **26. 2. 2011** v Odrách. Bližší informace najdete na <http://moravskoslezsky.semcr.cz/>.

VÍKENDOVKA PRO STARŠÍ DĚTI, KONFIRMANDY A MLADŠÍ MLÁDEŽ (nejen) Královéhradeckého seniorátu ve sborovém domě v Tisu (Orlické hory) pořádaná 18.–20. března. Víkend sportů, her, přátelství a duchovna. Možná bude i Brutální Biblický Kvíz! Přihlášky a informace na mladezhk@seznam.cz.

25.–27. 3. 2011 se v Jeseníku bude konat akce s názvem **Kudy Komenský nechodil**. Můžete se těšit na výlet, povídání o tradicích s Janem Keřkovským, setkání s milými lidmi aj. Více informací a přihlašování na: <http://moravskoslezskamladez.evangnet.cz/>

ZVEME NA CELOCÍRKEVNÍ PORADU ZÁSTUPCŮ MLÁDEŽE ZE SENIORÁTŮ, KTERÁ SE BUDE KONAT V TERMÍNU 11.–13. 3. 2011 VE SBORU ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE EVANGELICKÉ V OLOMOUCI (Blahoslavova 916/1). NA ODPOLEDNE JSME PŘIPRAVILI PROGRAM „Týmová spolupráce (v mládeži, v SOMu)“. Více na <http://mladez.evangnet.cz>.

ZA ODDĚLENÍ MLÁDEŽE A COM Marie Medková a Kateřina Erdingerová

ZRUŠENÍ KURZU NAD FATROU SA BLÝSKÁ

cílová skupina: mládež nad 18 let

kapacita: 15 lidí + 2 vedoucích

Na kurs se do 17. 1. přihlásilo 6 lidí. Tento termín byl i termínem zaplacení zálohy za ubytování, 400 Euro (10 000 Kč). Při počtu 6-ti lidí a dvou vedoucích by byl kurs ztrátový, což jsem se neodvážila riskovat z důvodů všeobecného šetření. Kurs pro starší mládež v zimě se min. 2x opakovaně neotevřel (počet přihlášených nepřesáhl 3 lidi), proto jsem kurs stáhla.

Kurs byl inzerován lidem, kteří byli někdy na celocírkevní akci mládeže a přejí si odebrat informace o akcích prostřednictvím e-mailu (před Vánoci i po nich), byli osloveni předsedové odborů mládeže v seniorátech, aby propagovali zimní akce. Dále byl kurs na sociální síti facebook. Do sborové zásilky se nedostal kvůli zpoždění rozhodnutí o rozpočtu, bez kterého není možno dělat schodkové akce.

Marie Medková, Oddělení mládeže ÚCK ČCE

Letní kemp mládeže „Pod jednou střechou“

10.–17. 7. 2011, Strmilov

Pro mládež ve věku 14–26 let

Můžete se těšit na jednotlivé kurzy i na společný program.

Program:

- a) kurzový: taneční, filmový, divadelní a biblický kurz
- b) společný: výtvarno, sportovno, nunchaky, geocaching, exkurze, výlet, koncert a mnoho dalšího!

Během února zprovozníme webové stránky: www.kemp.semcr.cz!!

Bratrstvo, evangelický časopis pro mládež.

Vydává Synodní rada Českobratrské církve evangelické.

Grafický návrh: O. Fikejs, sazba a technická redakce: Jitka Čechová

Adresa redakce a administrace: Jungmannova 9, 111 21 Praha 1,

e-mail: bratrstvo@e-cirkev.cz, tel: 224999273

Stránky na internetu: <http://bratrstvo.evangelnet.cz>

Celoroční předplatné 200,- Kč, jednotlivé číslo 20,- Kč. Vychází 10x ročně.

Tiskne MIB Print, Praha 6. Přidělené registrační číslo MK ČR 5092.

BRATRSTVO

roč. 52/2011
číslo 2